

Nf. 99.

DE
VITA
CASPARI HOFMANI

LEOBERGENSIS SILESII
SERENISS. ELECTORIS BRANDENBURGICI
ARCHIATRI ET PROFESSORIS
IN ACADEMIA FRANCOFORDIENSI
OPTIME MERITI

EPISTOLA

AD
VIRVM

PERILLVSTREM ATQVE EXCELLENTISSIMVM
FRIDERICVM HOFMANVM

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI BORVSSIAE REGIS
ET ELECTORIS BRANDENBURGICI
CONSILIARIVM INTIMVM ARCHIATRVM
ET PROFESSOREM REGIVM
IN ACADEMIA FRIDERICIANA
LONGE CELEBERRIMVM
SCRIPTA

A

BENIAMINE GOTLIBIO GERLACO
A. A. LL. MAGISTRO ET GYMNASII MVLHVSINI
RECTORE

DE
VITA
CASPARI HOFMANNI

LEONBERGENSIS SILESIÆ
SERENISSIMO ELECTORIS BRANDEBURGICI
ARCHICAMERÆ ET PROFESSORIS
IN ACADEMIA FRANKENBURGENSI
OPTIME MERITI
EPISTOLA

AD
VIRVM
ERRATISSIMVM ATQVE FACILLISSIMVM
FRIDERICVM HOFMANNVM

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI HORSVALLÆ REGIS
ET ELECTORIS BRANDEBURGICI
COUNCILORVM INTIMVM ARCHICAMERVM
ET PROFESSORVM RECTORVM
IN ACADEMIA FRANKENBURGENSI
LITTERARVM

BENIAMINE GOTTLIBO GERLACHO
A L. L. MAGISTRO ET CANTORIS MATHVWANI
RECTORE

CVm nuper subseciuis operis ad meum studium libellos quosdam, Melanchthonis, Camerarii, Caselii, Sturmiique, euoluere, incidi etiam, Hofmane perillustris, in Antonii Nigri exhortationem ad liberalium artium studia, quae solidam erudiendae adolescentiae rationem complectitur, atque item in Caspari Hofmani siluulam orationis de barbarie imminente, quae pariter multa eruditione, praeceptisque praeclaris de literis, cum tradendis, tum discendis, referta est. Uterque Silesius fuit, uterque medicus insignis, uterque de iuuentute optime meritus, quod studia literarum iam tum prolapsa correxit, atque adolescentes ad fontes reuocauit, iisdemque se duces praebuit, ut uenirent eo, quod ducibus optimis ipse peruenisset. Sed de Antonio Nigro satis ab aliis dictum scimus, qui de uita eius exposuerunt. Casparum uero Hofmanum plerisque, praeter admodum paucos, non satis cognitum esse, iam dudum obseruauimus, quod uel plane in numero eruditorum praetermittatur, uel cum Casparo Hofmano, Gothano, summo illo medico Altorfino, confundatur, uti ab Io. Antonide Vanderlindenio, in libris de scriptis medicis, factum meminimus, quem propterea Voglerus, in introductione in notitiam bonorum scriptorum, merito notauit. Lapsum quoque fuisse

Wittenium, recte monuit Mollerus de scriptoribus
homonymis. Miror etiam, Ioachimum Negeli-
num, uirum maxime reuerendum, qui ante ali-
quot annos Vlyfsem literarium, una cum Dornauii
Vlyffe scholastico, edidit, hoc non obseruaffe, ue-
rum eodem errore inductum, siluulam illam ora-
tionis de barbarie imminente, Hofmano, Altor-
fensium doctori, tribuisse. Quare mihi stat, de
tanto uiro, ac populari meo summo et clarissimo,
paullo diligentius agere, et, quae ex domesticis
et certis scriptoribus in promptu habeo, in me-
dium proferre. Quod autem breuem hanc com-
mentationem potissimum Tibi, perillustris Hof-
mane, dicarim, minime ingratum fore confido,
qui non obscura singularis beneuolentiae erga me
Tuae signa habeo: neque alios consilium meum
improbaturos esse puto, qui in Te Casparum illum
Hofmanum quasi reuixisse intelligunt, cum quo et
nomine, et munere, et dignitate, et bonas literas
iuuandi studio omnino es comparandus. Sed
iam ad instituta pergamus.

Est opidum Silesiae inferioris, in agro Ia-
rouiensi, Leoberga nomine, loco amoeno et salubri
conditum, quod montes fere undique cingunt,
ab una uero parte Boberus, amnis rapidissimus,
grato murmure alluit. Terra ibi foeta est frugi-
bus,

bus, eademque uario genere maxima largitate fundit. Quid de hortorum amoenitate, aut pratorum uiriditate, aut nemorum silvarumque specie dicam, quibus nihil potest esse tum fructu laetius, tum aspectu pulchrius, tum usu uberius, adeo, ut Silesiorum Tempe ibidem esse paene crediderim. Et fuit re uera hic locus quondam Musarum quasi domicilium, ac parens ingeniorum in omni doctrinarum genere excellentium, quae Imperatorum, Regum ac Principum aulas, celeberrimasque Germaniae academias ac scholas, mirum in modum illustrarunt. Neque enim unum itemque alterum illustri ingenio uirum edidit Leoberga, sed integras eruditas familias, Virthiorum, Reufnerorum, Reimanorumque produxit, prout ex Leobergensibus monumentis, ab Sueuo et Eberto confectis, perspicui potest. Hoc igitur Silesiae opidum, elegantium partu ingeniorum haud obscurum, nostrum quoque CASPARVM HOFMANVM, anno saeculi sextidecimi undetricesimo, Calendis Octobribus, tulit, uti ex Abrahami Bucholceri annalibus, atque Eliae Reufneri et Andree Calagii diurnis comperi. Ineunte adolescentia in patria, iisdemque temporibus percelebri, schola, magistris optimis doctissimisque, ingenium, cuius docilitatem elegantiamque mature ostendit, iis artibus, quae ad humanitatem pertinent, nauiter

excoluit, ut nemini inter aequales, uel probitate, uel diligentia, cederet, pauci pares putarentur. Constitutis in patria studiorum rationibus, Hofmanus in uicinum Goldbergense Gymnasium se contulit. Tum enim illustris haec schola Fridrici II, optimi Principis, ac Lignicensium Iosiae, munificentia ac liberalitate maxime florere coeperat, quam ciuitatem bene constitutam, bonis legibus, doctrina eximia, aliisque honestis ingenii exercitationibus sancitam, merito dixeris. Praeerat temporibus illis huic bonae mentis officinae Valentinus Fridlandus, Trocedorsius, uir praeclara eruditione atque doctrina ornatissimus, qui Philippo Melanchthoni, magistro suo, non secus ad scholam, atque ad castra regunda Scipio Africanus, natus aptusque esse uidebatur. Et quemadmodum Gaditanus quidam, ut Plinius Secundus auctor est, Titi Liuii nomine gloriaque commotus, ad uisendum eum, ab ultimo terrarum orbe uenit: sic tanta celebritate famae Trocedorsius fuit non tantum Silesis notus, uerum et Morauis, et Bohemi, et Saxones, et Carinthii, et Pannonis, & Sarmatae, nec tantum infima aut mediocri conditione & fortuna adulescentes, uerum ex illustri quoque ac nobili stirpe oriundi, non solum uidendi, ut Gaditanus iste Liuium, qui statim, ut uiderat, abiit, sed alloquendi etiam audiendique causa,

caussa, magna semper copia confluxerunt. Quid mirum, Casparum nostrum, relicta patria, Goldbergam migrasse, cum haud facile quispiam ea aetate, nisi ex Trocedorfii disciplina doctus, in literatorum censu apud Silesios haberetur. Neque unquam Hofmanum poenituit instituti, sed amplissimum per omnem aetatem consilii sui fructum consecutus est. Didicerat enim Fridlandus ab Melanchthone suo, quemadmodum melius iuuentuti consulendum, studia ad fontes reuocanda, praecepta non sine usu inculcanda, sed ad quasunque disciplinas accommodanda sint. Hac igitur ratione, quemadmodum ad scientiam neque ieiunam ac sterilem, neque incultam ac sordidam, sine circuitione atque anfractu, perueniendum sit, edoctus Hofmanus, hunc, ut ipse in oratione de barbaria imminente appellauit, optimum instituendae pueritiae artificem, ac praeceptorem suum eruditissimum, grata semper memoria celebrandum, bonis profecutus est recordationibus, et publicis identidem priuatisque laudibus extulit. Ita praemunitus, prout par erat, literis, largiterque imbutus, ex eadem Trocedorfii schola Francofordiam ad uadum Viadri discessit noster, ubi multa industriae adiumenta inuenit, atque ope consilioque uirorum docendi facultate et fide insignium usus est. In his, praeter Matthaeum Hostum, literarum

rum et antiquitatis peritissimum, omnium maxime florebat Iodocus Villichius, uir cum in omni erudita philosophia, tum in medendi scientia summus, qui in explicandis Latinis, maxime uero Graecis, scriptoribus, multum operae ac temporis consumsit: tandem in medicorum ordinem ascitus, totum paene Hippocratem scientissime interpretatus est, doctissimisque scholiis illustrauit. Hic non properauit Hofmanus ad sublimia disciplinarum studia, ut plerique iuuenum, nostra praesertim aetate, faciunt, qui, siue splendore dignitatis capti, siue auiditate pecuniae abrepti, artes liberales et philosophiam ne primoribus quidem labris attingunt: uerum omnes industriae neruus contendit, ut apud Trocedorsium suum feliciter incepta perficeret, ac doctrinae opibus se magis magisque locupletaret. Tametsi enim Casparus noster, hortante natura, arti salutari operam dare in animum induxerat: nequiquam tamen ab literarum ac sapientiae studio abhorruit, institutisque suis alienum esse putauit. Neque erat nescius, eos, qui se *empiricos* ab experientia sic nominarunt, atque in usu et experimentis medicinam posuerunt, iam olim, Corn. Celso teste, didicisse, morbos non eloquentia, sed remediis curari: plus tamen apud Hofmanum ualebat Hippocratis et Galeni auctoritas, quorum uterque cum salutari
ista

ista professione uariam ac multiplicem eru-
ditionem, atque eloquentiam praeclaram co-
pulauit. Norat idem, Cum illum, et
arte, et facundia insignem, discipulos suos singu-
lari libro ad literas ac disserendi artes hortatum
fuisse, quo hisce praesidiis instructi *ευχρημόνεστοι*
καὶ χαλεπέστοι redderentur. Habebat etiam de
municipibus suis medicos, quos imitaretur, sum-
mos ac nobilissimos, Ioannem nempe Langium,
et Georgios Virthios, qui doctrinae exquisitae at-
que excellentis copia cunctos in admirationem sui
traxerunt. Ipse quoque Iodocus Villichius,
auctoritate exemploque eum in hac sententia pote-
rat confirmare, ut in politiorum literarum studio
non minus, quam in medendi arte uersaretur.
Quo facto, nominis famam ac gloriam sibi com-
parauit. Datis enim doctrinae suae uariis speci-
minibus, laurea philosophica dignus iudicatus est.
Qua ornatus magis se erexit, et, quod aliquando
medicinam facere uolebat, totum praestantissi-
mae huic arti se applicuit, in eaque tantas fe-
cit progressiones, ut summi honores ab amplis-
simo medicorum ordine, Iacobo Iokisso tum
Decurione, illi conferrentur. Cum igitur Hof-
manus diu multumque didicisset, ut alios
optime docere posset, assiduitatis ac diligen-
tiae

tiae praemium Nutricius academiae munificentissimus ipsi persoluit, et uacuum professoris sapientiae prouinciam quam benignissime contulit, cui etiam per plures annos tanta uirtute praefuit, quantam in administrando hoc munere quisquam a quoquam uel optare possit, uel sperare. Inter ea non Francofordiae tantum, sed alibi etiam medendi peritia hominum saluti consuluit, ac multorum ualitudini optato felicique remediorum usu praesidio fuit. Sic se gerendo, nominis existimationem domi forisque amplificauit, adeo, ut ipse *Marchio* Brandenburgicus, Ioannes, Princeps aetatis suae sapientissimus, atque ea re *Oculus et Consilium Germaniae* dictus, Casparum nostrum Hofmanum in consilium tuendae ualitudinis adhiberet. Postea quoque eius opera ab summis Romani Imperii Electoribus saepius expetita fuit: nunquam tamen ab officio, quo genti Brandenburgicae se se obstrinxerat, dimoueri potuit. Ipse autem Septemuir, Ioannes Georgius, adductus est, ut Hofmani sui fidem sibi praestitam impensius amaret, et prolixius faueret meritis ipsius, cui exteri iam bene cupiebant. Quocirca non tantum in academia Francofordiensi artem salutarem publice docendi partes Casparo demandatae sunt, sed a Septemuiro salutis suae custos curatorque ualitudinis constitutus est, tandemque
Co-

Coloniam ad Spream accitus, quo eius consilio et ope salutariter uteretur. Tanta quoque fide, tanta uigilantia et industria, delato sibi muneri praefuit, ut aliis inseruendo sibi defuisse uideatur. Namque uigiliis laboribusque fractus, uitam, ut ipse ad Abrahamum Bucholcerum suum scribit, inquietam egit, et, dum alios incolumes praestitit, ipse grauem ac mortiferum nactus est morbum, cui etiam succubuit, atque eodem anno, qui Ioanni Sambuco Vindobonae, et Abrahamo Bucholcero Freistadii Silesiorum, fatalis fuit, saeculi nempe sexti decimi quarto et octogesimo, ipsis Calendis Sextilis, cum nondum annos quinquaginta quinque compleisset, Coloniae ad Spream de uita migravit. Fuit sane uir optimus, et commemorabili pietate ac uirtute praeditus, moris praeterea disciplinaeque maiorum summus imitator, elegantiorisque doctrinae amator, cuius adeo studiosus fuit, ut grauiter in corruptelas bonarum artium ac disciplinarum animaduerneret, atque auctor esset, ut hoc malum reprimeretur, quod iam tum illis temporibus serpere inceperat, ac latius manare. Satis, opinor, id apparet ex oratiuncula illa aureola de barbaria imminente, quam omni liberali doctrina politissimus uir, Iacobus Burckhardus, partim in medico suo humani-

tatis studiorum uindice, partim in commentariis de linguae Latinae in Germania fatis, quibus libris nihil potest esse dulcius, magnopere laudat, dignissimamque esse existimat, quae a politioris humanitatis studiosis diligenter legatur. Attigisse quoque Hofmanum poetice, in eaque egregie uersatum fuisse, Nicolaus Henelius in Silesia rogata testatur: at uix iam eius poemata comparent. Praeter binas illas literas ad Reinerum Reineccium missas, quae in uolumine epistolarum, quas ad eundem Reineccium doctissimi uiri scripserant, inueniuntur, est etiam epistola bene longa de aquis Hirschbergensibus ad Paullum Lutherum, Martini filium, Saxonis medicum, quam cum consiliis et aliis epistolis Hofmani nostri, Laurentius Scholzius, medicus olim apud Vratislauenenses eximius, in ista uolumina retulit, in quibus Cratonis, Monauii, Dudithii, Mercurialis, Capuaccii, aliorumque medicorum nobilissimorum consilia et epistolae continentur. Sicuti autem ipse amauit literas Hofmanus, ita eruditorum consuetudine et literis impense delectatus est. Guarò Vigando Guarino, socero suo, atque in aula Castrinensi medico summo, uiro et doctrinae, et uirtutis, et integritatis laude praestantissimo, fuit iucundissimus, quo cum identidem de studiis

dijis literarum familiares et eruditos sermones contulit. Fuerat enim Vigandus Vitembergae Philippi Melanchthonis discipulus et inquilinus, Ioachimo Camerario, magni illius Camerarii filio, amicissimus fuit: et Iodoci Villichii, iunioris, intima familiaritate usus est. Abrahamum Bucholcerum praecipue dilexit, qui etiam *εισαγωγὴν* suam ipsi dedicauit, quod hunc *χρονολογικὸν σκελετὸν*, Hofmani, et soceri eius eruditissimi, hortatu pararit. Reinerum Reineccium, quantum potuit, & consilio, & ope, iuuit: apud proceres, tum in literata aula Berolinensi florentes, Distelmeieros, uidelicet, Albinos, Copos, Meienburgios, Barthios, Hubneros, alios, qui omnes Casparum in oculis ferebant, diligentissime commendauit, contraque obrectatores in academia Francofordiensi acerrime defendit. Neque uero ab Reineccio minus colebatur, qui, ut pro acceptis beneficiis gratum memoremque animum Hofmano testatum relinqueret, illum librum, in quo Messeniorum regum familias ab origine ultima magna cum cura et diligentia repetiit, nomini ipsius inscripsit, ac de praeclaris eius in rem literatam meritis multa honorifice et grauius praedicauit.

Atque haec quidem sunt, Vir perillustri,
quae de uita Caspari Hofmani, quantum in no-
bis fuit, inuestigauimus, de quo, nisi me fallo,
ipse etiam, quod mireris, doctissimus Becmanus,
in notitia academiae Francofordiensis, tacet.
Adeo manca sunt omnia et imperfecta, quae de
hoc illustri uiro ab aliis memoriae prodita sunt,
ut passim de illo uix aliquid carpi et colligi un-
dique potuerit. Quid a nobis praestitum sit,
Tuum esto iudicium. Ne autem memoria tanti
uiri ingrata obliuione sensim obscuretur, inter-
mortuam prope exsuscitauimus, atque, ut eidem
uita quasi et spiritus reddatur, et ad posteros con-
seruetur, honore immortalis amplissimique no-
minis Tui consecrauimus. Namque in Te si
intuemur, perillustri Hofmane, alterum illum
Casparum Hofmanum non ereptum, sed, commu-
tata quasi persona, redditum nobis uidemus,
Magnum ingenium Tuum, magnumque opti-
marum artium studium, admirabilem naturae hu-
manae cognitionem, tam diuturno, tam felici usu
perfectam, scripta etiam tam diligenter elucu-
brata, atque exquisito rerum uerborumque appa-
ratu perpolitā, non Germani duntaxat, uerum ex-
teri quoque admirantur, ac nomini Tuo nun-
quam non libentissime assurgunt. Quid dicam
de

de acerrimo meliores literas iuandi amplifican-
dique studio, quo non secus, quam Casparus ille
Hofmanus, semper incensus fuisti. Namque pro
summa, quae in Te est, prudentia, diligenter ca-
uisti, ne tenebrae rursus bonis literis obduceren-
tur, et immanis ista barbaries, quam Francofor-
diensis ille doctor sapientissimus iam imminen-
tem multo ante, tanquam ex aliqua specula, ani-
mo prospexerat, latius serperet, ac foedissimum
hoc monstrum uirus suum non per literas tan-
tum spargeret, sed, partu complurium edito in-
commodorum, ipsam puram religionem conta-
gione sua contaminaret. Qua de causa, cum
superioris saeculi anno septimo et nonagesimo fa-
sces academiae teneres, Tibi antiquissima cura
fuit, ut illud, de quo cum grauissimo Latinae lin-
guae omnique humanitatis assertore, Christopho-
ro Cellario Tuo etiam atque etiam deliberaueras,
quod iam olim Vitembergae Augustus Buchnerus,
summus uir, in epistola ad Fridericum Metschium
scripta, maxime exoptauerat, tandem ex sententia
eueniret, et collegium politioris doctrinae, sub
auspiciis serenissimi Principis, in Fridericana ue-
stra institueretur, atque optimarum artium studia,
a contemptu et squalore uindicata, denuo reuoca-
rentur, quae uniuersae reipublicae praesidio essent,

ac

ac singulari ornamento. Ecquis dubitaret, quin
ad Tua innumerabilia in rem literatam merita
maximus hoc Tuo pulcherrimo facto cumulus
acceserit. Sed de hoc et aliis plura dicere non
audeo: vereor enim, ne, cum amplificare uelim,
minuam potius gloriam Tuam usquequaque iam
celebratam. Quamobrem id tantum ago, quod
pietas iubet, religioque officii admonet, et, quan-
tum laetitiae auspicatissimus natalis Tuus mihi nu-
per attulerit, publice Tibi confirmo, Deumque
immortalem oro atque obtestor, ut eundem Tibi
saepius adhuc faustum fortunatumque redire iu-
bear, ac Te, cuius salus multorum salutem com-
plectitur, saluum atque incolumem, cum nobi-
lissima familia, seruet, ut deinceps etiam multos
consiliis remediisque iuuare, ac literis honorem
ac dignitatem tueri queas. Vale, ac perillustris
nominis Tui cultorem perpetuum me fore, Tibi
persuade. Dabam Mulhusae Turingorum, prid.
Non. Martias, anno, quam salutaris gratiae
lux hominum generi oborta est,
cl^o Is CC XXXVI.

FORMIS
TOBIAE DAVIDIS BRVCKNERI.

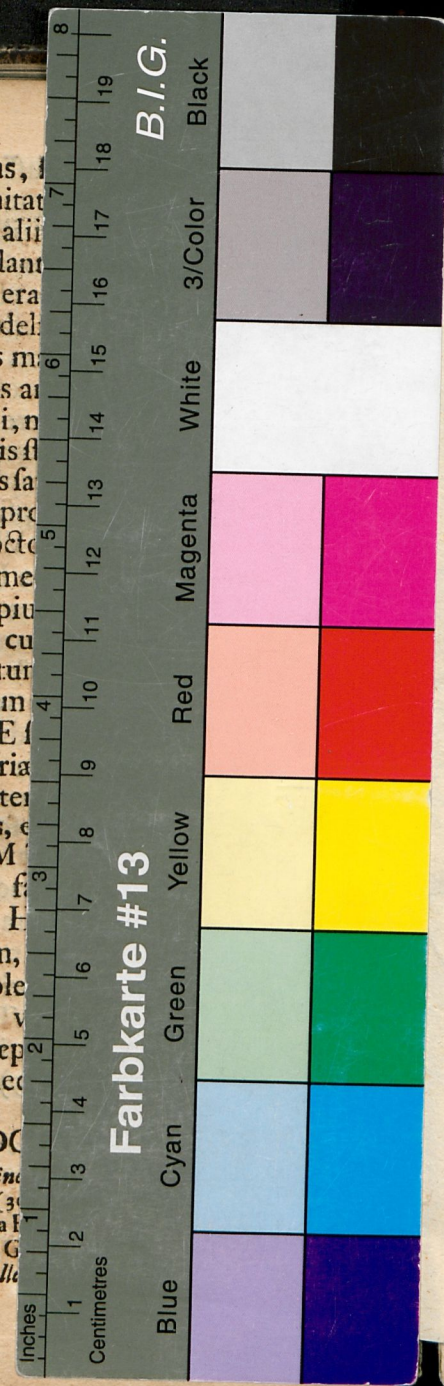
Gb 1024.

B 8

1017

100

10.

DE
VITA
CASPARI HOFMANI
LEOBERGENSIS SILESII
SERENISS. ELECTORIS BRANDENBURGICI
ARCHIATRI ET PROFESSORIS
IN ACADEMIA FRANCOFORDIENSI
OPTIME MERITI
EPISTOLA
AD
VIRVM
PERILLVSTREM ATQVE EXCELLENTISSIMVM
FRIDERICVM HOFMANVM
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI BORVSSIAE REGIS
ET ELECTORIS BRANDENBURGICI
CONSILIARIVM INTIMVM ARCHIATRVM
ET PROFESSOREM REGIVM
IN ACADEMIA FRIDERICIANA
LONGE CELEBERRIMVM
SCRIPTA
A
BENIAMINE GOTLIBIO GERLACO
A. A. LL. MAGISTRO ET GYMNASII MVLHVSINI
RECTORE

